

*A. M. Mosijčuk
Rodný dům
Sobotka*

Kresba na titulní straně od A. M. Mosijčuka
Exlibrisy v textu jsou tištěny z původních špalíků
vyřytých A. M. Mosijčukem

A. M. MOSIJČUK

GRAFIKA

RODNÝ DŮM
VÁCLAVA ŠOLCE

SOBOTKA

ŘÍJEN/LISTOPAD
1978

U příležitosti výstavy grafiky A. M. Mosijčuka
vydali pořadatelé: Okresní galerie v Jičíně,
Spolek sběratelů a přátel exlibris, kolektivní
člen České společnosti pro estetiku při ČSAV
v Praze a Klub mladých čtenářů Albatrosu,
nakladatelství pro děti a mládež v Praze.
Vytiskly Středočeské tiskárny, n. p., Praha 1,
Národní třída 39.

Hledáme-li v Moskvě ateliér výtvarného umělce Anatolije Mefodijeviče Mosijčuka, musíme mít dobrý orientační smysl a přesné informace, nebo znalého průvodce. Vsievoložskij děreulok není ulicí uváděnou na běžných plánech sovětské metropole. najít správné dveře do ateliéru není jednoduché, protože nemají jmenovitého označení ani čísla. Před odjezdem do Moskvy jsem si dal cestu dobře vysvětlit od svého pražského přítele, který již navštívil Mosijčukův ateliér. přesto jsem od stanice metra „Kropotínská“ dlouho bloudil, než jsem dorazil do hledané příční uličky a podle návodu jsem isem zazvonil na správné dveře v domovním průchodu. Moje štěstí bylo, že jsem si zapamatoval, že z průchodu nemám vycházet, dokud dveře nenajdu. Po sešerejších schodech jsem sešel do suterénu, který mne překvapil světlostí, vůní barev, trochu i neobvyklým zařízením podobným klempířské dílně, zvláštní atmosférou. Ateliér byl souborem místností naplněných důkazů výtvarného díla svědčících o bohaté činnosti autora. Tam v prostředí, kde vzniká Mosijčukova tvorba, kde se realizuje v různých materiálech jeho dílo, tam se také nejsnadněji přiblížíme k myšlenkovým pochodům mladého sovětského umělce. V hlavní místnosti je vše potřebné k tvarování kovu, většinou měděného plechu. Sledujeme postup od prvního náčrtku, přes lehkou, obvykle nanírovou maketu, až po konečný kovový exponát doplněný někdy i dřevem. Výsledné práce vidíme většinou jen ve fotografické dokumentaci, protože originály již slouží jako výzdoba v zotavovně Piestovo nebo Berjozka v Podmoskevské oblasti, jiná jeho díla jsou umístěna v restauraci parníku A. Puškin, jsou výzdobou interiéru narníku Lev Tolstoj, obídanou rakouskou stranou. Z dalších prací nelze opomenout výzdobu interiéru reprezentačního sovětského dopravního letadla. Zajímavá je dokumentace konečné podoby výzdoby v detailu i umístění v interiérech, takže můžeme posoudit jejich celkový účinek. Práce v kovu je těžištěm práce A. M. Mosijčuka, ale není to jediné pole jeho působnosti.

V dalších prostorách ateliéru nalézáme i další sféry zájmu a výtvarné tvorby, která zdánlivě nesouvisí s Mosijčukovými křeacemi v kovu. Široké zájmy jsou důležité pro umělce bránícího se stereotypu opakováním osvědčených řešení. Práce v kovu se realizuje většinou v abstraktním, nefigurativním pojetí. Aby nebylo bezduché potřebuje si umělec vytvořit široké zázemí vycházející z reality. Studuje realitu, věnuje se kresbě,

grafice, ilustraci, aby si získal širokou základnu tvůrčí pyramidy. V rozsáhlém cyklu „Sny“ zachycuje na monotypech okamžité představy a protože představ stále přibývá, tak stále roste a neuzavírá se jejich soubor: Konkrétnější výtvarný projev, ukázněné linie a tvary vyžaduje vlastní grafika. Na špalíku ze zimostrázu, hrušky nebo jiného tvrdého dřeva ukázněnými tahy rydla vznikají protiklady černých a bílých ploch, důrazně lapidární nebo jemně rozevláté linie. Šrafurou poznamenané plochy užívá pro vyjádření různého valéru základní barvy, kterou bude špalík vytištěn. V grafické, dřevorytecké tvorbě Anatolije Mosijčuka zaujímá významné postavení exlibris – knižní značka. První značky vyrýl Mosijčuk před desetiletím ještě ve výtvarné škole – Stroganovské, jako svoji školní práci, potom následovalo několik jednotlivých značek. Vážnější zájem o tento žánr lze odhadnout od roku 1973. Dodnes vzniklo okolo stovky exlibrisů v Mosijčukově ateliéru, stovka děl drobných svým rozměrem, které však vzbuzují velký zájem milovníků výtvarného umění pro svoji osobitost. Tvůrce – grafik vyjadřuje se svým výtvarným stylem a obsahovou stránku vztahuje k osobě majitele knižní značky. Pro Mosijčukův grafický projev je typický ukázněný projev jednoduchých až uvolněných linií, vedoucích až k rozložení ploch; vynecháním detailu zdůrazňuje autor hlavní, podstatné jako např. na portrétním exlibrisu Zoi Borisenka, zvláštní pojetí má piccasovský portrétní list pro S. I. Maslencyna. Zcela jiného výrazu použil autor při surrealistickém rozkladu figury na exlibrisu pro Čaplygina. A tak bychom mohli procházet drobné lístky a dát do protikladu realisticky vviádřený námět malíře ikon pro S. I. Maslencyna, nebo ženské torzo pro S. G. Maljana proti rozevlátému pojetí postav na dvojznačce karetně uspořádané, nebo rozbouřené figury na exlibrisu pro Manělisa. Stojí zato povšimnout si i některých jmen, pro které jsou knižní značky vytvořeny. Vlastní značka umělce nese osobitou daktyloskopickou stopu, pro mladého Serjožu vytvořil lístek s námětem světové dětské literatury Robinsona Crusoe. Pro svého přítele, vedoucího pracovníka Domu sovětské vědy a kultury v Praze Gennadije Pravotorova vytvořil jednu ze svých prvních knižních značek, vyjadřující i zájem o medailérskou tvorbu. Pro předsedu Moskevského klubu exlibristů S. A. Vulja vytvořil značku pro Puškinovy spisy s motivem básníka před jezdeckou sochou Petra Velikého a na další značce vyjádřil zájem předsedy klubu o vý-

chodní literaturu. Setkáváme se se jmény sovětských sběratelů a znalců grafiky Perkina, Minaeva, Bejlinsona, Polkovského, našeho sběratele doc. inž. Šary, setkáváme se se jménem významného tvůrce exlibrisů moskevského výtvarníka Ratnera, lukostřelkyně Rustamové a dalších významných osobností. Exlibrisová tvorba je jedním z vážných zájmů moskevského umělce Anatolije Mefodijeviče Mosijčuka. Zachovává si komorní charakter a tak žije exlibrisy v ústraní ateliérového ruchu v malém kabinetu, v zátíši jako stvořeném pro meditaci a drobnou ryteckou práci, kterou lze srovnat s tvorbou šperků nebo malířskou miniaturou. Opouštíme Mosijčukovu „mastěrskou“ a těšíme se na shledání s dalšími jeho díly nejen vlídnými k zadívání, ale hlavně přinášející náměty k zamýšlení.

Ing. JIŘÍ SOUKUP

ANATOLIJ MEFODJEVIČ MOSIJČUK

se narodil 8. ledna 1942 na Ukrajině ve Vinické oblasti. V letech 1965 až 1970 studoval na Vyšší umělecko-průmyslové škole v Moskvě, věhlasné Stroganovské. Pracuje jako umělecký výtvarník kovu, ilustrátor a grafik. Vystavoval zejména v Sovětském svazu, zúčastnil se zahraničních výstav. Žije a tvoří převážně v Moskvě.